

Европскиот зелен договор

Пред да разбереме што е Европски зелен договор, мора да се вратиме на коренот што доведе до овој договор.

Според Франс Тимерманс, потпретседател на Европската комисија, Европската унија немаше да има зелен договор за борба против климатските промени доколку шведската еколошка активистка Грета Тунберг не одигра улога. Грета Тунберг е шведска еколошка активистка која е позната по тоа што ги предизвикува светските лидери да преземат итна акција за ублажување на климатските промени.

Тимерманс, извршниот потпретседател на Европската комисија за зелениот договор, зборуваше за напорите на ЕУ за борба против климатското прашање, предупредувајќи на тешки последици доколку не успее сегашната зелена транзиција.

Она што е важно е да се соочиме со нашето население со трошоците за транзиција, како и со трошоците за без транзиција, кои ќе бидат огромни и ќе резултираат со незамисливо човечко страдање ако не ги промениме нашите навики.

Самитот за климатски промени COP26, произведе пакт кој истовремено беше прославен поради неговата револуционерна природа и критикуван за неговата слаба формулација по неколкудневни жолчни дискусии напред-назад и во последен момент. Европскиот парламент и 27-те земји-членки на ЕУ сега дебатираат за „Fit For 55“, голем законски пакет чија цел е намалување на емисиите на стакленички гасови за најмалку 55% до крајот на оваа деценија. Иницијативата ќе бара значителни промени во европската економија, како и дополнителни годишни инвестиции од околу 520 милијарди евра.

Повеќето од 13-те нацрт-регулативи вклучени во Fit For 55, според заменик-претседателот, ќе бидат усвоени пред следната конференција на ОН, COP27, која ќе се одржи во Шарм Ел-Шеик, Египет, кон крајот на 2022 година.

Завршувањето на таксономијата на ЕУ, јавен правилник кој дефинира одржливи проекти и активности и делува како совет за владите и приватните инвеститори, една е од клучните одлуки што треба да ги донесат Тимерманс и неговите колеги комесари. Многу индустрии, како што се енергијата на ветерот, соларната,

геотермалната и водородот, веќе се означени како „зелени“, додека природниот гас и нуклеарната енергија допрва треба да бидат означени поради големите спорови меѓу земјите-членки. Франција го предводи про-нуклеарниот тим, со поддршка од источните земји, додека Германија регрутира истомисленици за да ги саботира напорите.

Според неодамнешните извештаи во медиумите и јавните објави од официјални претставници на ЕУ, двата извори на крајот ќе бидат класифицирани како одржливи, со цел да се смират сите страни во спорот, сценарио на кое еколошките групи страшно се спротивставија, тврдејќи дека изборот ќе биде еднаков на зелено перење.

Она што треба да го направи ЕУ е да им помогне на земјите да направат транзиција од јаглен кон обновливи извори на енергија. Сепак, некои земји не можат да го сторат тоа во еден чекор. Природниот гас ќе биде потребен како преоден извор на енергија. За нуклеарната енергија, потпретседателот нагласи дека има „голема“ предност што не испушта стакленички гасови, но предупреди од високата цена. Трошоците за изградба на нуклеарни центри продолжуваат да растат, додека трошоците за развој на обновливите извори на енергија рапидно се намалуваат. Инвестирањето во обновливи извори на енергија не бара никакви јавни средства, но за да инвестирате во нуклеарна енергија, ќе ви требаат многу јавни пари.

Што е зелениот договор на ЕУ

Зелениот договор на ЕУ е примарен нов план за раст за трансформација на економијата на ЕУ кон поодржлив модел. Зелениот договор на ЕУ, кој беше претставен во декември 2019 година, има своја главна цел ЕУ да стане првиот климатски неутрален континент до 2050 година, што ќе резултира со почиста животна средина, поприфатлива енергија, попаметен транспорт, нови вработувања и повисоко ниво. севкупниот квалитет на живот. Зелениот договор на ЕУ има голем број финансиски структури, во вкупна вредност од повеќе од 1 трилион евра. Ова финансирање ќе оди кон политички реформи кои се неопходни за економскиот развој на ЕУ и климатската неутралност.

Финансирање на зелениот договор на ЕУ

Инвестицискиот план за зелениот договор на ЕУ ги поставува предложените финансии за Зелениот договор на ЕУ. Се состои од два главни извори на финансирање во вкупна вредност од 1 трилион евра. Буџетот на ЕУ и Системот

за тргување со емисии на ЕУ ќе обезбедат повеќе од половина од буџетот, 528 милијарди евра. Остатокот ќе дојде од иницијативата InvestEU, која ќе здружи 279 милијарди евра од јавниот и комерцијалниот сектор, како и 114 милијарди евра државно кофинансирање до 2030 година.

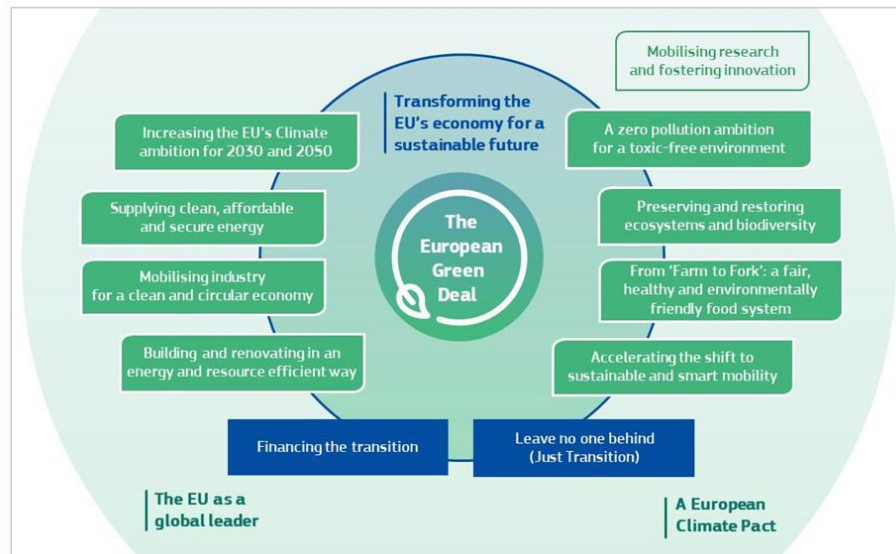
Тој ќе даде гаранција за буџетот на ЕУ што ќе им овозможи на групата ЕИБ и другите да учествуваат во проекти со поголем ризик, што ќе овозможи процут на приватните инвестиции. Европскиот совет за иновации, исто така, издвои буџет од 300 милиони евра за инвестирање во иновации кои создаваат пазар и ги поддржуваат целите на Зелениот договор на ЕУ.

Зелениот договор на ЕУ признава дека транзицијата може да биде успешна само ако е преземена на фер и инклузивен начин. Како резултат на тоа, се предлага Механизам за праведна транзиција, кој би се фокусирал исклучиво на областите и индустриите кои се најмногу погодени од транзицијата. Тоа генерира 100 милијарди евра средства со комбинирање на буџетот на ЕУ со програмата InvestEU. Ова ќе им биде понудено на области и индустрии кои се потпираат на фосилни горива или процеси интензивни на јаглерод за нивната егзистенција.

Елементи на зелениот договор на ЕУ

Главните елементи на Зелениот договор на ЕУ се:

- Акција за климата.
- Чиста енергија.
- Одржлива индустрија.
- Згради и реновирање.
- Одржлива мобилност.
- Елиминирање на загадувањето.
- Од фарма до вилушка.
- Зачувување на биодиверзитетот.
- Истражување и развој.
- Спечување на нелојална конкуренција од истекување на јаглерод.

Климатска акција

Помеѓу 1990 и 2018 година, емисиите на стакленички гасови во ЕУ беа намалени за 23 отсто. Централна цел на Зелениот договор на ЕУ е да се утврди траекторијата за ЕУ да биде климатско неутрална до 2050 година. Како пресвртница кон оваа цел, Комисијата на ЕУ предложи цел до 2030 година за намалување на емисиите на стакленички гасови за 55 отсто во споредба со 1990 година .

Европскиот закон за климата бара сите политики на ЕУ да придонесат за постигнување на целта на зелениот договор на ЕУ. Како резултат на тоа, Комисијата на ЕУ го прегледува секој закон на ЕУ за да обезбеди усогласување со целите за намалување на емисиите на ЕУ, во рамките на вежбата наречена „Пакетот Fit for 55“. Овој долг процес веќе е започнат. Изборот на клучните закони што Комисијата на ЕУ предлага да ги ревидира во насока на ревидираната цел за намалување на емисиите:

- Ø Директивата за обновлива енергија;
- Ø Директивата за енергетска ефикасност;
- Ø Системот за тргување со емисии;
- Ø Регулатива за сподолување на напорите;

- Ø Регулатива за користење на земјиштето, промена на користење на земјиштето и шумарство;
- Ø Директива за енергетски перформанси на згради; и
- Ø Директивата за оданочување на енергијата.

Овој преглед е замислен да биде ефективен до моментот кога земјите-членки ќе почнат да ги ажурираат своите национални планови за енергија и клима во 2023 година, така што овие планови ќе ја одразуваат новата климатска амбиција.

Чиста енергија

Производството и употребата на енергија низ економските сектори во моментот сочинуваат повеќе од 75 отсто од емисиите на стакленички гасови во ЕУ. Делот на политиката за чиста енергија има за цел да ја намали оваа бројка преку развивање на енергетски сектор базиран главно на обновливи извори и интегриран, меѓусебно поврзан и дигитализиран енергетски пазар на ЕУ.

Стратегијата за обновливи извори на енергија охрабрува инвестирање од речиси 800 милијарди евра од сега до 2050 година во офшор енергетска инфраструктура и истражување. Ова треба да го зголеми морскиот капацитет на ветрот на ЕУ од сегашното ниво од 12 GW на 300 GW до 2050 година и морскиот океански капацитет на ЕУ од сегашното ниво од 13 MW на 40 GW до 2050 година.

Стратегијата на ЕУ за водород го истражува потенцијалот на чистиот водород да придонесе за декарбонизација. Усвоената стратегија промовира чисти водородни иновации и инсталирање на водородни електролизери. Стратегијата вклучува цел да се инсталираат најмалку 6 GW зелени водородни електролизери во ЕУ, со производство до 1 милион тони водород до 2024 година. на водород во ЕУ.

Пакетот „Чиста енергија за сите Европејци“ ќе ја олесни стратегијата за интеграција на енергетскиот систем, која има за цел да ја подобри координацијата на планирањето и функционирањето на енергетскиот систем „како целина“, преку повеќе носители на енергија, инфраструктура и крајна употреба. Институциите на ЕУ ќе разговараат за стратегијата што ја опишува визијата за создавање поаметен, поинтегриран енергетски систем.

Предложена е и ревизија на Регулативата за трансевропски мрежи за енергија (Регулативата TEN-E). Ревидираната рамка го одразува забрзаното прифаќање на обновливите извори на енергија, интеграцијата на паметниот сектор,

модернизацијата на прекуграничната енергетска инфраструктура на ЕУ и задолжителните критериуми за одржливост за сите проекти. Заедно, овие иницијативи на ЕУ ќе работат во синергија за да ја постават основата за декарбонизиранiot енергетски систем на ЕУ.

Одржлива индустрија

Во моментот, индустријата сочинува 20 отсто од емисиите на стакленички гасови во ЕУ. Затоа, Зелениот договор на ЕУ вклучува активности за зајакнување на напорите за декарбонизација, кои се движат од одржливост на производите до снабдување со сировини. Усвоениот акционен план за циркуларна економија претставува иницијативи за зголемување на времетраењето на производот со цел да се намали притисокот врз природните ресурси. Вклучува Политика за одржливи производи, која го регулира подобрувањето на повторното користење на производите, поправањето и интеграцијата на рециклирана содржина. Целта на усвоената индустриска стратегија на ЕУ е да се развијат пазари за климатски неутрални и производи вклучени во кружниот тек и да се поттикне дигиталната транзиција во ЕУ. Зелениот договор на ЕУ забележува дека овие мерки се неопходни за да се обезбеди снабдување со критични сировини потребни за чисти технологии како што се чист водород, горивни ќелии и други алтернативни горива, складирање енергија и зафаќање, складирање и искористување на јаглерод.

Во однос на батериите, предлогот на Европската комисија за одржливи батерии и Регулатива за батерии и отпадни батерии се обидува да ја зајакне одржливоста на синџирите на снабдување и да го подобри рециклирањето на индустриите, автомобилските индустрии, електрични возила и преносни батерии пласирани на пазарот во ЕУ. Предлозите вклучуваат подобрени цели за рециклирање, барања за известување за јаглеродниот отпечаток, преминување кон ограничувања на интензитетот на јаглеродот, како и задолжителна анализа на синџирот на снабдување.

Згради и реновирање

Зградите се одговорни за приближно 40 отсто од потрошувачката на енергија во ЕУ и 36 отсто од емисиите на стакленички гасови од енергијата. Целите на Зелениот договор на ЕУ бараат почисти згради и градежни сектори. Бранот за реновирање е стратегија за реновирање на зградите за да се зголеми нивната енергетска ефикасност. Приоритет е на декарбонизацијата на греењето и ладењето, справувањето со градежниот фонд со најлоши перформанси и

реновирањето на јавните згради како што се училиштата и болниците. Енергетската ефикасност во зградите ќе биде приоритет и Комисијата на ЕУ ќе ја истражува можноста за вклучување на емисиите од зградите во Системот за тргување со емисии на ЕУ (EU ETS).

Комисијата на ЕУ ја разгледува и Регулативата за градежни производи, која ги поставува барањата за градежните производи на внатрешниот пазар. Ревидираната регулатива има потенцијал да ги промовира еколошките цели и евентуално безбедноста на производот. Паралелно, Комисијата на ЕУ предлага да се работи на отворена платформа која ќе ги обедини архитектите, инженерите и локалните власти за да ги решат бариерите за реновирање. Може да ги таргетира компаниите за енергетски услуги кои би можеле да започнат реновирање, како на пример преку склучување договори за енергетски перформанси. Реформите се наменети за оптимизирање на развојот на иновативното финансирање во градежниот сектор и промоција на енергетски ефикасни инвестиции во згради.

Одржлива мобилност

Областа на политиката за одржлива мобилност опфаќа иницијативи за намалување на емисиите во транспортот, кои сочинуваат 25 отсто од емисиите на стакленички гасови во ЕУ. Усвоената Стратегија за одржлива и паметна мобилност ја поставува основата за акција за трансформација на транспортниот сектор на ЕУ, со цел намалување на емисиите за 90 отсто до 2050 година, обезбедени од паметен, конкурентен, безбеден, достапен и достапен транспортен систем. Зголемен капацитет и намален метеж и загадување може да се постигнат како резултат на напорите да се промовираат поодржливи транспортни средства. Стратегијата поставува голем број цели до 2030 година, и вклучува:

- Ø најмалку 30 милиони автомобили со нулта емисија ќе бидат во функција на европските патишта;
- Ø 100 европски градови ќе бидат климатски неутрални;
- Ø брзиот железнички сообраќај двојно ќе се зголеми низ Европа;
- Ø планираното колективно патување за патувања под 500 km треба да биде јаглеродно неутрално;
- Ø автоматизираната мобилност ќе биде распоредена во голем обем; и
- Ø Поморските бродови со нулта емисија ќе бидат подготвени за пазарот, со понатамошни цели до 2035 и 2040 година.

За да се исполнат овие цели, се разгледуваат неколку предлози за ревидирана легислатива. Еден аспект е прегледот на Директивата за распоредување на алтернативна инфраструктура за гориво, која ги поставува барањата за проширување на мрежата на ЕУ на станици за полнење и полнење гориво за алтернативни горива за возила, како што се електрични батерии и водород. Регулативата која ги поставува стандардите за изведба на емисија на CO₂ за нови патнички автомобили и за нови лесни комерцијални возила, исто така, може да се ревидира со оглед на целта на ЕУ за јаглеродна неутралност. Ревизијата ќе повлече построги стандарди за емисиите на патните возила. Комисијата на ЕУ, исто така, планира ревизија на Регулативата за трансевропска транспортна мрежа (Регулатива TEN-T) и на Директивата за интелигентни транспортни системи. Ова има за цел да го зголеми прифаќањето на возилата со нулта емисија, да направи одржливи алтернативни решенија и да ја поддржи дигитализацијата и автоматизацијата.

Батериите ќе бидат важни за распоредувањето на електричните возила, како и за трансформацијата на енергетскиот систем. Како резултат на тоа, политиката на ЕУ е исто така фокусирана на одржливи синџири за снабдување со батерии што го покриваат целиот животен циклус на батериите, вклучувајќи рециклирање и повторна употреба. Во својот предлог за Регулатива за батерии и отпадни батерии, Европската комисија се обидува да ја зајакне одржливоста на синџирите на снабдување и да го подобри рециклирањето на индустриските, автомобилските, електричните возила и преносливите батерии пласирани на пазарот во ЕУ.

EU ETS се покажа ефикасен во секторите во кои работи. Дел од работниот план на Комисијата на ЕУ вклучува ревизија на правилата на ЕУ ETS за воздухопловниот сектор, вклучувајќи преглед на предлозите за намалување на бесплатните надоместоци доделени на секторот. Ажурирањето ќе ја имплементира шемата за поместување и намалување на јаглеродот за меѓународната авијација. Покрај тоа, Комисијата на ЕУ предлага да се прошири ЕУ ETS на поморскиот сектор и, предмет на проценка на влијанието, на патниот транспорт.

Елиминирање на загадувањето

Загадувањето е најголемата еколошка причина за повеќе ментални и физички болести, како и за прерана смрт. Тоа е исто така значаен фактор за губење на биолошката разновидност. Затоа, Комисијата на ЕУ предложи акционен план за нулта загадување. Со ова се предлага мерките за елиминација на загадувањето

да се вградат во сите случувања во политиката и да се преземат чекори за понатамошно одвојување на економскиот раст од зголемувањето на загадувањето.

Акцискиот план опфаќа три главни активности за елиминирање на загадувањето. Прво, Хемиска стратегија за одржливост за заштита на животната средина од опасни хемикалии. Второ, акционен план за нулта загадување за водата, воздухот и почвата, за подобро спречување, отстранување, следење и известување за загадувањето. Конечно, ревизија на мерките за справување со загадувањето од големите индустриски инсталации за да се осигури дека тие се конзистентни со поврзаните цели на зелениот договор на ЕУ. Предвидена е и ревизија на Регулативата за супстанции кои ја намалуваат озонската обвивка.

Од фарма до вилушка

Системите за храна се одговорни за околу 21-37 отсто од глобалните емисии на стакленички гасови и користат значителни природни ресурси. Стратегијата „Од фарма до вилушка“ има за цел да ги реши овие еколошки прашања, како и правичноста, одржливоста на системот за храна и здравјето на Европејците. Стратегијата ќе се фокусира на намалување на отпадот и трансформација на производството, преработката, малопродажбата, пакувањето и транспортот на храна.

Политиките и законодавството на ЕУ ќе се фокусираат на трговската политика за да се добијат обврски од трети земји во области како што се благосостојбата на животните, употребата на пестициди и борбата против антимикробната отпорност. Комисијата и засегнатите страни во синџирот на исхрана развиваат Кодекс на однесување на ЕУ за одговорна деловна и маркетинг практика, како и бараат обврски од прехранбените компании и организации да почнат да преземаат чекори кон подобрување на здравјето, одржливоста и животната средина. Предвидена е и реформа на заедничката земјоделска политика (ЗЗП). Одделно, Комисијата на ЕУ предложи Стратегија за намалување на емисиите на метан. Метанот е вториот најголем придонесувач за климатските промени по јаглерод диоксидот и придонесува за загадување на воздухот. Намалувањето на емисиите на метан бара меѓусекторски пристап: во ЕУ, 53 отсто од антропогените емисии на метан доаѓаат од земјоделството, 26 отсто од отпадот и 19 отсто од енергијата. Стратегијата за метан се фокусира на соодветно известување и можности за производство на биогаз, како и конкретни мерки во секторите енергија, земјоделство и отпад.

Зачувување на биодиверзитетот

Во последните 40 години, популацијата на диви видови е намалена за 60 отсто поради човечките активности. Стратегијата на ЕУ за биолошка разновидност за 2030 година ги идентификува клучните двигатели во загубата на биолошката разновидност како промени во користењето на копното и морето, прекумерната експлоатација, климатските промени, загадување и инвазивни вонземски видови. Губењето на биодиверзитетот и климатските промени се суштински поврзани, а решенијата засновани на природата ќе играат важна улога во ублажувањето и прилагодувањето на климатските промени. Европската комисија идентификува дека индустриите посебно зависни од биодиверзитетот се градежништвото, земјоделството и секторите за храна и пијалоци.

Стратегијата на ЕУ за биолошка разновидност ќе работи во тандем со стратегијата „Од фарма до вилушка“ со фокусирање на обновување на шумите, почвите и мочуриштата и создавање зелени површини во градовите. За справување со законодавните празнини што го попречуваат подобрувањето на стандардите за биолошка разновидност низ ЕУ, ЕУ ќе спроведе нова рамка за управување со биолошката разновидност. Оваа рамка вклучува наметнување правно обврзувачки цели за обновување на природата за обновување на деградирани екосистеми, кои треба да се постигнат со целосно спроведување на иницијативата за опрашувачи на ЕУ и Директивата за живеалишта, како и преку ЗЗП.

Европската комисија проценува дека се потребни 20 милијарди евра годишно за финансирање на стратегијата за биолошка разновидност. Ова ќе бара користење на комбинација од јавно и приватно финансирање на национално и ниво на ЕУ, како и од буџетот на ЕУ. Дел од обновената стратегија за одржливи финансии ќе се фокусира на обезбедување на финансискиот систем да придонесе за ублажување на постоечките и идните ризици за биолошката разновидност, препознавајќи го ризикот што загубата на биолошката разновидност го носи за финансиските перспективи на многу сектори на економијата.

Истражување и развој

Истражувањето и развојот го поткрепуваат секој елемент од Зелениот договор на ЕУ. Многу од иницијативите на зелениот договор на ЕУ бараат искористување на нови технологии и трансформирање на финансиските модели и синџири на снабдување. Многу иницијативи за истражување и развој ќе бидат финансирани од Хоризонт Европа, кој вети над 35 отсто од својот буџет од 95,5 милијарди евра

за постигнување на климатските цели на ЕУ. Во рамките на Хоризонт Европа, ЕУ ќе формира зелени партнерства со различни индустрии и нејзините земји-членки за да се фокусира на клучните области како што се батериите, чистиот водород, ниско-јаглеродниот челик, изградената средина и биодиверзитетот.

Спречување на нелојална конкуренција од истекување на јаглерод

Зелениот договор на ЕУ ќе бара значителна преориентација на економијата на ЕУ кон модел со низок јаглерод. Ова со себе носи ризик од истекување на јаглерод. Комисијата на ЕУ го идентификуваше ова како ризик или производството да се префрли од ЕУ во други земји со помали амбиции за намалување на емисиите или дека производите од ЕУ се заменети со увоз со поинтензивен јаглерод. Истекувањето на јаглеродот во моментот се контролира со бесплатна распределба на дозволите според ЕУ ETS, или компензација за енергетско интензивните индустрии погодени од повисоките трошоци за електрична енергија како резултат на цените на јаглеродот според ЕУ ETS. Затоа, Комисијата на ЕУ предлага прилагодување на Механизмот за граничен јаглерод за да се осигура дека цената на увозот попрецизно ја одразува содржината на јаглерод. Оваа мерка се предлага да биде дизајнирана во согласност со правилата на Светската трговска организација и другите меѓународни обврски на ЕУ.

ТНО учествува во два предлози за Европски зелен договор

Во четврток, 27 мај 2021 година, Европската комисија ги објави оценките и одлуките за финансирање за повикот на Зелениот договор „Капацитети и услуги на европските истражувачки инфраструктури за справување со предизвиците на Европскиот зелен договор“. ТНО учествува во два успешни предлози:

Предлогот на проектот H2020 „Пилот апликација во урбани предели – кон интегрирани градски опсерватории за стакленички гасови“ (PAUL) е одобрен за финансирање од страна на ЕК.

PAUL има за цел да го поддржи Европскиот зелен договор со решавање на конкретни научни и технолошки проблеми поврзани со набљудувањето и верификацијата на емисиите на стакленички гасови (GHG) од густо населените урбани предели. ЕК го иницираше овој проект како пилот за урбан мониторинг на стакленички гасови бидејќи градовите се жаришта на емисиите на фосилни горива и затоа се во срцето на напорите за намалување на емисиите на глобално ниво.

4-годишниот проект ќе биде координиран од ICOS-ERIC (Интегриран систем за набљудување на јаглеродот) со седиште во Шведска. Главните задачи на TNO-CAS ќе бидат да го води WP1 (информации за градот; вклучително и инвентари за емисии на градови) и во WP2 да ја води задачата за моделирање на емисиите. Пилот градови се Минхен, Цирих и Париз. Ротердам ќе биде поврзан град вклучен во таканаречената PAUL City Network, со TNO-CAS како нејзина врска. Откако концептот PAUL ќе се докаже како успешен, идејата е дека тој може да се прошири низ Европа со, на пример, локација за мониторинг на ICOS-град во секоја земја-членка. PAUL ќе дизајнира, во кокреација со корисниците, специфични градски услуги околу набљудувањата и мониторингот на стакленички гасови.

Користејќи ги своите податоци и експертизата за моделирање, TNO може да игра улога во дизајнирањето и одржувањето на оперативните услуги за градовите, обезбедувајќи подобар увид во урбаните текови на стакленички гасови и акционите планови за климата.

Податоци кои се предизвик и општествени потреби во врска со квалитетот на воздухот

Услуги на истражувачки инфраструктури за зајакнување на капацитетите за следење на квалитетот на воздухот во европските урбани и индустриски области (RI-URBANS) ќе развијат алатки за услуги кои ќе обезбедат нови сознанија за просторно-временската варијабилност на параметрите за квалитетот на воздухот, изложеноста на населението и здравствените интеракции со квалитетот на воздухот.

Ова ќе ни овозможи да го намалиме загадувањето на воздухот во европските градови и индустриските жаришта. Проектот вклучува напредни набљудувања за квалитетот на воздухот (AQ) управувани од истражување во избрани европски пилот градови, вклучувајќи го и холандскиот регион Рандштад. Така, предлогот одговара на итните потреби за значително намалување на загадувањето на воздухот низ ЕУ и за вклучување во стратегија за намалување на здравствените влијанија од загадувањето на воздухот преку развивање и зајакнување на синергијата помеѓу мрежите за следење на квалитетот на воздухот (AQMN) и истражувачките инфраструктури во атмосферскиот домен.

Извори и референци

Denier, H. (2021, 15 јуни). ТНО учествува во два предлози за европски зелен договор. Преземено од <https://www.tno.nl/>:
<https://www.tno.nl/en/newsroom/2021/06/tno-participates-two-proposals-european/>

Elkerbout, M., Egenhofer, C., Rizos, V., & Bryhn, J. (2021). Европски зелен договор, кон еластично и одржливо постпандемско закрепнување. Брисел: Центар за европски политички студии (CEPS).

Европски зелен договор - стремиме да бидеме првиот климатски неутрален континент. (2022, 20 октомври)

Naе, Т.-М., & Panie, N.-А. (2021). Европски зелен договор: Стратегија за закрепнување за справување со нееднаквостите. Букурешт: Весник за истражување на Источна Европа во бизнисот и економијата.

<https://ec.europa.eu/>: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

[Енергија 360°: Европски зелен договор за подкасти на Apple](#)